

Sklo a přírodní materiál „Na začátku“

Robert Vlasák

Bakalářská práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design skla

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Robert Vlasák**
Osobní číslo: **K17056**
Studijní program: **B8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimédia a design – Design skla**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Sklo a přírodní materiál**

Zásady pro vypracování

1. Konzultace s vedoucím bakalářské práce
2. Zpracování návrhů, modely, kresebné studie
3. Vypracované písemné doprovodné zprávy zahrnující všechny etapy návrhu
4. Obeznamení s použitou technologií
5. Realizace v materiálu
6. Fotodokumentace

Forma zpracování bakalářské práce: **Tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- KIRSCH, Roland (ed.): *Historie sklářské výroby v českých zemích II/1, 2*. Praha: Academia, 2003. ISBN 8020010696
- KOLESÁR, Zdeno. *Kapitoly z dějin designu*. Praha: VŠUP, 2009. ISBN 978-8086863283.
- KALINA Tomáš – VÁŇA Jiří. *Sinice, řasy, houby, mechorosty, a podobné organismy v současné biologii*. Praha :Karolinum 2010. ISBN 9788024610368
- PETROVÁ, Sylva. *České sklo*. Gallery, 2001. ISBN 80-86010-44-9.
- MILLER, Judith, LIEBE, Frankie, HILL, Mark. *Sklo 20. století*, Bratislava: NOXI 2005 ISBN 80-89-179-21-5.
- RAIMANOVÁ, Ivona. *V prostoru 2000, Generace 1989-2009*, Liberec: Spacium, 2009. ISBN 9788025457511.
- HEIKO Bellmann a kol. *Atlas rostlin- Přes 900 rostlin, mechorostů a hub*. Knižní klub Praha. ISBN 978-80-242-5162-2
- CHALUMEAU, J. L.: *Přehled teorií umění*, Portál, 2003. ISBN 80-7178-663-2.
- ZHOŘ, Igor. *Proměny soudobého výtvarného umění*. Praha SPN, 1992. ISBN 80-04-25555-8.
- RAIMANOVÁ, Ivona. *Socha a město Liberec 1969*. Liberec: Spacium, 2008. ISBN 978-80-87213-00-1.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. MgA. Petr Stanický, MFA**
Ateliér Design skla

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2019**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2020**

doc. Mgr. Irena Ārmutidisov
děkanka

prof. MgA. Petr Stanický, MFA
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 1. prosince 2019

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne: 7.8.2020

Jméno a příjmení studenta: ROBERT VLASAČ

podpis studenta

ABSTRAKT

Ve své bakalářské práci se věnuji tématu přírodních materiálů, konkrétně mechů a lišejníku, jelikož již od dětství mám k přírodě velmi blízko. Hlavní inspirací v této práci mi byl mech samotný, jak jeho struktura, tak nejmenší detaily, konkrétně jeho vazby mezi buňkami. Popisuji jeho růst a vlastnosti a zamýšlím se nad jeho rolí v přírodě. Myslím, že mech je v přírodní říši nedoceněnou rostlinou. Mým cílem je vytvoření sady šperků pro ženy, inspirovaných přírodou a jejími nejmenšími detaily (vazbami mezi buňkami těchto rostlin). Také síť, která je nosnou pro daný šperk je jakýmsi znázorněním přírodní lehkosti a nádechu pavučin. Ke šperkům patří také neméně důležitá šperkovnice, jež svojí jednoduchostí, avšak přístupem do ní bude jedinečná. Druhou část bude tvořit land art, který tvořím v lomu v místě svého bydliště, a jenž znázorňuje buňky samotné, jež jsou sestaveny z mechu. Tento land art je jakýmsi kontrastem k mé práci se šperky. Je pro mě neméně důležitý a popisuje téma a místo kde nacházím inspiraci.

Klíčová slova: příroda, les, mech, lišejník, vazby mezi buňkami, šperk, design, šperkovnice, růst, vývoj, land art.

ABSTRACT

In my bachelor's thesis I deal with the topic of natural materials, specifically mosses and lichen, because I have been very close to nature since childhood. The main inspiration in this work was the moss itself, both its structure and the smallest details, specifically its bonds between cells. I describe its growth and properties and reflect on its role in nature. I think moss is an underappreciated plant in the realm of nature. My goal is to create a set of jewelry for women, inspired by nature and its smallest details (connections between the cells of these plants). Also, the net that is the carrier for a given piece of jewelry is a kind of representation of the natural lightness and touch of cobwebs. Jewelry also includes an equally important jewelry box, which will be unique in its simplicity but approach to it. The second part will consist of land art, which I create in a quarry in my place of residence, and which shows the cells themselves, which are composed of moss. This land art is a kind of contrast to my work with jewelry, but it is no less important to me and describes the theme and the place where I find inspiration.

Keywords: nature, forest, moss, lichen, cell bonds, jewel, design, jewelry box, growth, development, land art.

Chtěl bych především poděkovat vedoucímu práce prof. MgA. Petru Stanickému M.F.A. a asistentce MgA. Romaně Veselé za cenné rady při konzultacích, které přispěly k výsledné realizaci práce. Dále také svým rodičům a to především mé matce Janě Vlasákové a také mé sestře za podporu v průběhu celého studia. Dále také svým prarodičům, kteří mě po dobu mého studia podporovali. Za technickou pomoc bych rád poděkoval především MgA. Lubomíru Šurýnovi a také Janu Vlasákovi a dalším, kteří se podíleli a pomohli mi dosáhnout tohoto výsledku v oblastech, kde jsem na to nestačil sám. Velké díky patří také svým spolužákům ateliéru Designu skla, jež mne povzbuzovali a pomáhali mi v průběhu mého studia. V neposlední řadě děkuji za oponenturu paní MgA. Jitce Kamencové Skuhravé.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně dne:

Robert Vlasák

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 „NA ZAČÁTKU VŠEHO BYL MECH“	12
1.1 MECH A JEHO DŮLEŽITOST V PŘÍRODĚ	13
1.1.1 Rozdíl mezi mechy a lišejníky.....	13
1.2 FENOMÉN PŘÍRODNÍCH MATERIÁLŮ.....	14
1.2.1 Design šperků a přírodních materiálů.....	15
1.2.2 Fenomén přírodnin v historii šperku.....	15
1.2.3 Sklo ve šperku.....	16
1.3. Využití přírodnin v umění	17
2 REŠERŠE	18
2.1 Jan Vlasák	18
2.2 Hanuš Lamr	19
2.3 Tyformy	21
2.4 Lada Semecká	22
2.5 Tapio Wirkkala	23
2.6 Natsuki Katsukawa	24
2.7 Clare Belfrage	25
2.8 Patrik Proško	26
2.9 Zorka Ságlová	27
2.10 Dagmar Šubrtová	28
2.11 Herbert Bayer	29
3 PŘEDEŠLÉ PRÁCE A JEJICH VÝZNAM	30
3.1 Mechová buňka.....	30
3.2 Mechový sloup.....	31
3.3 Mechové vázy a doplňky.....	32
3.4 Mechová schránka.....	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 PŘEDSTAVENÍ KONCEPTU.....	35
4.1 VÝVOJ KONCEPTU.....	35
4.1.1 Vývoj šperků.....	35
4.2 VÝVOJ ŠPERKOVNICE/OBJEKTU.....	43
4.3 Land art - mechové buňky.....	47
4.3.1 Místo.....	47
4.3.2 Mechové buňky.....	48
4.4 INSTALACE.....	50

5	TEORETICKÉ VYMEZENÍ POJMŮ	51
5.1	Foukání skla.....	51
5.2	Sklo tvarované nad kahanem.....	51
5.3	Mumifikace mechu.....	51
5.4	Přírodní materiály.....	52
5.4.1	Mechy.....	52
5.4.2	Lišejníky.....	52
5.5	Šperkařské materiály.....	53
5.5.1	Stříbro.....	53
5.5.2	Sklo.....	53
	ZÁVĚR	54
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	55
	SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	56
	SEZNAM OBRÁZKŮ	58
	SEZNAM ZDROJŮ OBRÁZKŮ	61
	SEZNAM ZKRATEK	62

ÚVOD

Nejraději pracuji na něčem, co mi je osobně blízké. Proto jsem si pro svou bakalářskou práci zvolil téma „Sklo a přírodní materiál“. Většinu inspirace totiž čerpám z přírody blízko mého bydliště, kde trávím hodně času již od dětství. Jakýkoliv detail v přírodě vnímám velmi silně. Z toho důvodu se ve své bakalářské práci zabývám detaily mechů a to na jeho buněčné bázi a také tematikou land artu, který je pro mne z praktického hlediska novinkou.

Na základě mých zkušeností a poznatků získaných při mé práci s mechem, jež jsem používal ve svých dřívějších pracích, jsem se rozhodl pokračovat v kombinaci skla a mechu a vytvořit tak jedinečnou kolekci elegantních šperků. Měl jsem pocit, že jsem v této tematice nevyčerpal všechny možnosti, které mech, jeho struktura, barevnost a buněčná sourodost nabízí. Stěžejním materiálem je pro mne tedy právě mech, který se snažím v citlivé formě zkombinovat se sklem a stříbrem. Mým cílem je pomocí těchto materiálů, ale především výslednou prací vystihnout mou myšlenku na dané téma. Také pracuji s land artem, ve kterém pracuji jak s místem mé inspirace a klidu ale také právě s rostlinou mechu, s nímž vytvářím citlivé obrazce.

Má bakalářská práce je rozdělena do dvou částí teoretickou a praktickou. V teoretické práci zmiňuji mé vzpomínky na mech a mé první začátky s ním. Dále také popisuji důležitost mechu v přírodě a rozdíl mezi mechy a lišejníky. Snažím se také mapovat historii a design šperků a také samozřejmě využití přírodnin v umění. Také v této části zmiňuji umělce, kteří pracují nebo vychází z přírodních materiálů, kteří mě inspirovali. Na závěr uvádím mé předešlé práce s mechem, na které volně navazuji. V praktické části popisuji samotný vývoj šperků a jejich materiálové řešení. Také tato část obsahuje již zmíněný land art, který jsem tvořil ve vápencovém lomu ve Hvozdecku, a jež je pro mne též důležitou součástí, jelikož jde o místo mé inspirace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 NA ZAČÁTKU VŠEHO BYL MECH

Tak jako každé malé dítě žijící na vesnici i já měl hodně blízko k přírodě. Často jsem využíval volný čas pobíháním po loukách a přilehlých lesích, kterých je v podhradí Bouzova dostatek. Zprvu jsem rostlinám a stromům kolem sebe nevěnoval tolik pozornosti. I když mne rodiče s prarodiči učili poznávat rostliny a živočichy, nepřikládal jsem jim takový význam.

Mech jako takový jsem obdivoval pro jeho jemnost, lehkost a uklidňující schopnosti, sloužil mi převážně jako vystýlka či střecha pro domečky lesních skřítků. Právě tato rostlina viděna mnou jako dítětem, ve mne utvořila řadu vzpomínek, které mne vedly k další tvorbě a vztahu k životnímu prostředí.

Později začal můj zájem o rostlinu mechu stoupat, jelikož se stal nedílnou součástí krajiny Bouzovského betléma, který má matka vytváří již řadu let. V této době jsem se o mechorostech a játrovkách dozvídal nové a nové informace a začal jsem jej na základní škole zkoumat i na úrovni buněčné.

K lásce ke květinám a všemu živému mne vedla moje matka, a tuto lásku k přírodě se mi snažila vštípit již od dětských let.

Právě nejmenší detaily v přírodě mne začali nejvíce zajímat a uchvátili mne. Krajinu a její nejmenší detaily v ní jsem začal vnímat z jiného úhlu pohledu. Rostlina mechu mne fascinovala řadu let. Mech či lišejník můžeme najít na všech kontinentech naší planety a je to v zásadě jediná rostlina, která vydrží extrémní podmínky sucha i mrazu.

Řada lidí nechápe co je přesně na mechu tak úžasného, ale ti co si k němu našli svou cestu, vnímají jeho jemnost a krásu. Mechy jako takové jsou jedinečné svoji strukturou, vzhledem a způsobem růstu a života. Jsou tak drobné, že se stává, že je člověk přehlédne.

*A slibuju vám, že jakmile vstoupíte do vzrušujícího světa mechu, budete z něj chtít vědět víc. Ted' najednou vidím mech všude.*¹

Tato práce ovšem není jen o mechu ale i o lišejníku, který je také součástí mého zájmu. Lišejníky jak jej znám jsem vždy nalézal na stromech a jiných typech rostlin, a jelikož jej okolí považuje spíše, za škůdce neunikl ani mému pozorování a zájmu. Po prozkoumání místních druhů, které mě zaujaly, svým tvarem a strukturou jsem se obrátil spíše ke Skandinávii, kde mají tyto rostliny daleko větší význam a potenciál již od pradávna společně

¹ NORDSTROM, Ulrica. *Mech: z lesa do zahrady*. 1. Brno: Kazda, 2020. ISBN 978-80-88316-31_2., str. 10

s mechy. Jejich barevnost a především tvarová stránka mě zaujala natolik, že jsem se rozhodl pro začlenění této rostliny do své práce.

1.1 Mech a jeho důležitost v přírodě – svět miniaturních rostlin

Když navštívíte les, není těžké rozpoznat názvy alespoň některých stromů, rostlin a živočichů, a možná dokonce víme něco o jejich životních podmínkách.

Když se nad mechem chvíli pozastavíte, odhalí se celý nový svět tvarů, barev a struktur.

Mezi nejdůležitější funkce mechu patří zadržování a filtrace vody. A zpevňování půdy proti erozi. Tyto funkce jsou nedílnou součástí celého ekosystému přírody a mnozí z nás ani neví, že mechy přispívají tímto způsobem.

Mechy jsou klasifikované v rámci oddělení zvaného mechorosty, játrovky a hlevíky. Nejpočetnější skupinou jsou mechorosty a patří mezi ně až 10 tisíc druhů. Svoji stavbou jsou složitější a rostou v podstatě na všech površích a všech kontinentech naší planety.

Játrovky se od mechu liší svým tvarem a strukturou, ale vyskytují se ve společnosti mechů. Tyto rostliny jsou daleko více, citlivější než mechy.

Hlevíky jsou nejméně početnou skupinou této říše, vyskytují se v teplejších oblastech a jsou velmi drobné.

Mechy se mohou šířit jak pohlavně, tak nepohlavně. Pohlavní rozmnožování zahrnuje jak samčí a samičí rostliny a rozmnožování může probíhat na velké vzdálenosti. Nepohlavní rozmnožování neobsahuje tento složitý proces a rostliny jsou většinou identické a vyskytují se blízko matečnice.

Mechy nemají stejné nároky jako ostatní rostliny a v podstatě jim stačí vlhké stinné prostředí i když některým druhům vyhovuje světlo. Tyto rostliny mají schopnost uchytit se na všech površích. Jak jsem již zmiňoval, jsou mechorosty schopny zadržovat velké množství vody a to celým povrchem svého těla. Mechy jsou ničeny nebo dochází k jejich úhynu při kyselých deštích, nebo když přijdou do kontaktu s těžkými kovy nebo výfukovými plyny.²

1.1.1 Rozdíl mezi mechy a lišejníky

Mechy jsou často zaměňovány za lišejníky. Mechy bývají nejčastěji zelené, ale řada druhů může být i načervenalá, hnědá či černá. Zatímco lišejník je organismus kombinující řasu a

² NORDSTROM, Ulrica. *Mech: z lesa do zahrady*. 1. Brno: Kazda, 2020. ISBN 978-80-88316-31_2., str. 16-20

houbu žijící v symbióze. Nejčastější barvou lišejníků je šedá a bílá. Zatímco mechy mají stonky a lístky, lišejníky vypadají odlišně, jak kdyby byly vytištěné na povrchu, na kterém rostou.

Dutohlávka sobí je nejčastěji označována za mech a ve Skandinávii je považována za velmi oblíbenou.³

Obr. 1 Palouček lesního mechu

Obr. 2 Stanoviště lišejníku v lese v Norsku

1.2 Fenomén přírodních materiálů

Jak se vše kolem zrychluje a modernizuje, máme tendenci se ubírat zpět do minulosti a utíkat do volné přírody. Snažíme se tedy budovat domy poblíž přírody nebo vtahovat přírodu do našich obydlí. Nedílnou součástí našich domů jsou stěny, které se v posledních letech stále více zelenají, ať už jde o vertikální zahrady či stabilizované mechy tvořící stěny.

Tento důmyslný systém má většinou promyšlené zavlažování nebo se jedná o stabilizovanou variantu, kde údržba není potřeba. Mimo stabilizovaných stěn, které obsahují nejen mechy, ale také rostliny a přírodní prvky (větve, kameny), se nám nabízí také mechové obrazy různých rozměrů a tvarů. V interiérech nalezneme také mechové hodiny, které dotváří prostředí. Svým způsobem se tento fenomén vměstňuje do každé části našeho příbytku.

³ NORDSTROM, Ulrica. *Mech: z lesa do zahrady*. 1. Brno: Kazda, 2020. ISBN 978-80-88316-31_2., str. 20-21

1.2.1 Design šperků z přírodních materiálů

Šperky jsou tvořeny z řady materiálů namátkou různé větvičky, kvítky či nerosty ovšem jejich použití je v některých případech diskutabilní.

Řada autorů buď z přírodnin vychází přímo, nebo je do svých šperků zapojuje. Ať jde o rostliny, minerály a jiné přírodniny, které můžeme spatřit okolo sebe. Autoři tyto přírodniny spojují se základními materiály a technikami šperkařského řemesla.

Tento druh šperků měl a má velmi širokou základnu. Už od pravěku můžeme pozorovat nejrůznější domorodce, kteří svá těla zdobili šperky. S nálezem minerálů a drahých kovů postupně začala stoupat poptávka po špercích a doplňcích v průběhu staletí.

Šperky byly, jsou a nejspíše i budou jakýmsi symbolem prestiže a společenského postavení a řada značek si na tomto trendu vybuodovala neochvějnou pozici.

Jak je to už v každém odvětví zvykem, čas od času se trendy vrací a přicházejí do módy. Ne jinak je tomu u šperků z přírodních materiálů, avšak s nástupem moderní doby a globalizace obchodů a designu tyto šperky může tvořit kdejaký autor, a to bývá často kamenem úrazu. Jedná se, buď o nekvalitní zpracování, nebo laciné materiály, které srážejí design potažmo toto odvětví.

Avšak řada autorů sází na ruční řemeslnou práci, která je v dnešní době ceněná a spojuje ji s moderními technologiemi a postupy kdy výsledný produkt může být dostupnější pro zákazníky.

1.2.2 Fenomén přírodnin v historii šperku

První z materiálů, které člověk začal využívat, jako šperk byly mušle. Také nálezy z pravěku hovoří o přemýšlení člověka o tvorbě šperků a zkrášlování. Šperky z kostí, zubů či hlíny případně hornin byly typickými materiály. V starověkém Egyptě byly šperky zhotoveny z usušeného papyru. Vzhledem k jejich křehkosti se jich mnoho nedochovalo. S vývojem doby a technologií byly přírodniny nahrazeny za drahé kovy, které ovšem v některých případech imitovaly přírodniny nebo si braly strukturu těchto přírodnin. S nástupem moderních technologií přírodní materiály strádaly nejvíce. Avšak s nástupem uměleckého řemesla šperkařství se opět vrátilo. V období secese proto můžeme, naleznou především inspiraci v přírodních materiálech. A v kombinaci s drahými kovy utvářely neobyčejné kombinace.⁴

⁴ Šperk. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2011 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0perk>

1.2.3 Sklo ve šperku.

Nejstarší nálezy skleněných částí šperků byly korálky, které se také považují za první výrobek ze skla. Později bylo sklo ve šperku spojováno nebo nahrazováno za drahé kameny, které měly imitovat. V tomto ohledu byl jedním z hlavních center od 19. století Jablonec a jeho okolí se svojí slavnou bižuterií.

Inovace tak jak je tomu ve všech odvětvích designu stojí na kvalitě a udržitelnosti, proto bižuterie, ač ovlivněná světovým trhem má stále velké postavení i když si také prošla obdobím krize.

Skleněné šperky byly a jsou tvořeny převážně z několika komponentů. Perliček, kamínků a jiných tvarů, ze kterých se skládají finální šperky. Důležitým aspektem skleněného šperku je jeho kvalita, módnost a neposlední řadě kvalitní design.⁵

⁵ Bižuterie a její historie: Historie. *Palaceplus.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://www.palaceplus.cz/bizuterie>

1.3 Využití přírodnin v umění

„Jedná se o umělecký proud, který usiluje o aktualizování či reflektování vztahu člověka a kultury proti přírodě či krajině. Land – art má často konceptuální až symbolickou povahu. Pojem může být chápán jako obecné označení pro umělecké proudy, které mají kořeny v 60. letech ale jeho dozvuky trvají dodnes.“⁶

Tento proud se zaměřuje na různé zásahy v přírodě nebo na práci s neobvyklým materiálem v přírodě. Příroda se tak stává plátnem, na kterém umělci tvoří svá díla a zasahují někdy až nevratným způsobem do krajiny. Díla někdy zároveň vznikají a mizí, jelikož jde v některých případech o proces.

Do galerií se však tato díla vracejí v podobě kreseb, fotografií, videozáznamu, který pořídí během svých akcí v přírodě.

Nejčastějším materiálem je zemina, ale umělci využívají každý aspekt přírody, proto se setkáváme s pískem, kamením, slámou, se suchými větvemi, listím nebo s vodou v různých podobách - led, sníh, déšť. Někteří z nich přinášejí do přírody i jiné prvky (lana, stuhy, plátna a podobně).⁷

Proto využití mechu vidím jako jeden z dalších materiálů a jeho vizuální podoba působí spíše poeticky. Často není důležitý výsledek ale prožitek. Výsledné dílo se nazývá reliktem. Trvanlivost těchto děl, jak už jsem zmiňoval, není příliš dlouhá.

⁶ *Umělecké tendence v krajině* [online]. Lednice, 2015 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: https://theses.cz/id/jvirrv/zaverecna_prace.pdf. Diplomová práce. Mendelova Univerzita v Brně, Zahradnická fakulta. Vedoucí práce Ing. Barbora Dohnalová, Ph.D.

⁷ *Výtvarné techniky: Land - art a empaketáž* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/p/232/VYTVARNE-TECHNIKY---LAND-ART-A-EMPAKETAZ.html/>

2 REŠERŠE

Tato část obsahuje umělce, kteří pracují s podobnou tematikou. Z českých autorů zde nalezneme, Jana Vlasáka, Hanuše Lamra či Zorku Ságlovou ze zahraničních tvůrců jde o Tapia Wirkalu, Natsuki Katsukawu či Clare Belfrage. Zmínění představitelé se věnují různým tématům od práce s přírodními materiály, které nějakým způsobem přetvářejí či se jimi inspiroují přes různé objekty a land artové instalace, ve kterých pracují s tématem přírody a jejich nejmenších detailů.

2.1 Jan Vlasák

V prvé řadě bych chtěl uvést tohoto autora, jelikož je zcela zásadní pro moji tvorbu. Jan vystudoval polygrafii, ale pro svoji zručnost se začal věnovat šperku, který jej uchvátil a začal se mu ve volném čase věnovat. Šperkařina se z postupného koníčku, stala jeho obživou. Po prozkoumání řemesla u značky Zorya se vydal cestou vlastní značky. Je jedním z členů projektu Snoubení. Pro snoubence pořádá workshopy kde si navzájem vytváří své prsteny. Jeho práce je charakteristická pro svou jedinečnost, využití netradičních materiálů ale také organikou a vycházením z přírody, kterou vnímá jako hlavní motiv.

Tvoří spíše originální kusy než série. Avšak u několika produktů by se termín série dal použít.⁸

Jan se podílel na mé bakalářské práci a to konkrétně na stříbrném osazení.

Jeho tvorba je velmi blízká mému pohledu na šperk, hledá různé cesty, jak dosáhnou cíle a často jeho práci tvoří náhoda a inspirace detailem.

K výrazné náplni jeho práce se řadí zejména volná tvorba, ale rád pracuje i s nápady zákazníků. Baví jej hledat nové cesty a každá práce je pro něj výzvou. Organické tvary a struktury na straně jedné a tvarově čistá industriální forma na straně druhé, běžné klenotnické slitiny stříbra ale také netradiční materiály.⁹

⁸ SOUKUPOVÁ, Veronika. Chci, aby mé šperky vypadaly, že vyrostly pod kamenem v potoce. Šperkař Jan Vlasák tvoří v rytmu přírody. Czechdesign.cz [online]. 2019, 10. 6. 2019. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/chci-aby-me-sperky-vypadaly-ze-vyrostly-pod-kamenem-v-potoce-sperkar-jan-vlasak-tvori-v-rytmu-prirody>

⁹ Jan Vlasák: O mně. Janvlasak.com [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://www.janvlasak.com/>

Mezi malosériovou tvorbu se řadí prsteny Ti, Mech nebo jiné výrobky převážně náramky z koňských žíní. Jedná se o detailní práci, zobrazující tvary složené z drobných prvků, kdy detail a organika hrají významnou roli. Jednoduchost a detail podtrhává hloubku jeho motivů.

Obr. 3 Náhrdelník Vlákna (2018)

Obr. 4 Prsten Mech (2019)

2.2 Hanuš Lamr

Je přední český šperkař, který vystudoval střední a vysokou školou v oblasti šperku a sochařiny. V roce 2002 absolvoval VŠUP v ateliéru sochařství u Vratislava Karla Nováka. Jako stážista navštívil řadu zemí.

Jeho hlavním inspiračním zdrojem je příroda, konkrétně svět rostlin, ve kterých nachází mikrosvěty, který své pozorovatele ale i nositele jeho šperků odnesou mezi dobrodružná místa přírodopisců a badatelů.

*„Je zastoupen v mnoha sbírkách soukromých sběratelů, ale i oficiálních institucí. Jeho brož nosí i Madeleine Albright. V roce 2019 vytvořil diadém "Sbírka" pro Národní muzeum, k výročí jeho vzniku. Diadém se stal součástí stálých sbírek.“*¹⁰

¹⁰ Hanuš Lamr: About. *Hanuslamr-shop.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <http://www.hanuslamr-shop.cz/about/>

Práce tohoto autora mne inspirovaly v detailnosti vyjádření daného návrhu, jelikož pracuje s drobnými prvky je detail často nezbytný pro dodání kouzla celého šperku.

Dále mezi autorovy projekty patří několik kolekcí s motivem fauny a flory. Jak autor sám uvádí, jedná se o zastavení nad nevšedními věcmi, jako jsou kvítky fialek (Violet), plody šípku (Rosa) nebo dubu (Quercus) nebo obyčejné struktury listů (Aristolochia) v kterém se autor nachází a vnímá detailně každý prvek prostředí kolem sebe. Autor si pořizuje vzorky těch přírodnin či živočichů z jemu známých a zásadních míst, které následně detailně přetváří. Autor dále přiznává, že se také pokouší o jejich konfrontaci a porovnává tak jednotlivé prvky přírodnin. Detaily přírody, které jedinec vnímá vypovídají o jeho vztahu k místu ale i světu obecně jelikož si uvědomuje maličkost v poměru s celým vesmírem.

Obr. 5 Prsteny Lichen z kolekce Lust for Eden (2019)

Obr. 6 Náhrdelník Violek z kolekce Violet (2017)

2.3 Tyformy

Studio zaměřující se na tvorbu užitných výrobků z porcelánu. Ateliér se profiluje specificky pojatými šperky, porcelánem ale i exteriérovými plastikami často inspirované krajinou nebo jejími prožitky. Studio založila v roce 2011 Pavla Vachunová absolventka ateliéru keramiky na pražské UMPRUM pod vedením Maxima Velčovského. Také absolvovala u malíře Jaroslava Prášila v ateliéru přírodních materiálů na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Svou práci představila jak v rámci Čech tak také na různých Evropských výstavách a veletrzích.¹¹

Autorčin pohled na tvorbu mne velmi zaujal. Pracuje s věcmi, které jí jsou blízké, také dbá na estetiku a výsledný produkt. Dílo je tedy někdy o náhodě a tím dodává svým výrobkům jedinečnost a vlastní rukopis

Charakteristickou složkou prostorové práce Pavly Vachunové je užití přírodnin a jejich následné zakonzervování do porcelánu. Vachunová v těchto pracích odkazuje na místa z dětství a prožitky vzpomínek. Všechny výrobky prochází rukama autorky, jelikož se jim snaží vtisknout osobitost. Vzniká tak komplexní objekt, mapující konkrétní vzpomínku nebo artefakt autorky.

Obr. 7 Čarodivný les – Bez (2019)

Obr. 8 Kolekce Metamorphosis – brož (2018)

¹¹ Tyformy: O nás. *Tyformy.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <http://www.tyformy.cz/cz/onas>

2.4 Lada Semecká

Česká sklářská výtvarnice, která vystudovala ateliéry skla v Ústí nad Labem a posléze VŠUP u prof. Vladimíra Kopeckého. Na VŠUP se později stala pedagožkou a také lektorkou malířské dílny. Při své pracovní cestě později začala vyučovat studené sklářské techniky na Toyama City Institute of Glass Art v Japonsku. Po návratu začala vyučovat prostorovou tvorbu na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Svá díla prezentovala jak na domácí tak zahraniční scéně.

„Pro její rukopis je typická neokázalost, soustředěnost, emoční hloubka. Ať již se jedná o volně stojící nebo závěsné objekty, lze je vnímat jako obrazy ve skle. Jsou ve skle zachycenou autorčinou obrazností, upřímné a nearanžované výpovědi o jejích nadějích, snech, radostech i obavách. Není v nich agresivní exprese, ale introvertní „emoční estetika“. Ta je společně s kulturním dědictvím Japonska pramenem inspirace, které se v díle Lady Semecké osobitým způsobem prolínají.“¹²

Autorka mne zaujala svojí strohostí a hlubokomyslností své tvorby. Díla, jakoby ke mě promlouvala a vtahovala mne do sebe. Oceňuji také její detailní řemeslné zpracování, bez něž by tato díla postrádala smysl.

„Každým svým rozhodnutím něco ztrácíme a něco získáváme, abychom to zase ztratili...“¹³

Obr. 9 Buňka (2008)

¹² Lada Semecká: Umělci. *Galeriekuzebauch.com* [online]. c2020 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: http://www.galeriekuzebauch.com/cs_CZ/umelci-4/lada-semecka/

¹³ Tamtéž

2.5 Tapio Wirkkala

Byl designér a sochař finského původu. Vystudoval finskou University School of Art, Design and Architecture. Jeho tvůrčí oblast byla velmi široká od navrhování skla přes rytiny v kamenech až po šperky. Vytvořil i řadu děl pro soukromé klienty. Jeho práce jsou dodnes vysoce ceněny.

„Mezi jeho nejznámější práce patří design láhve vodky Finlandia. Za svoji práci získal řadu ocenění. Je jedním z těch, kteří utvářeli podobu skandinávského design.“¹⁴

Až jednoduché ale za to esteticky působivé návrhy skla, keramiky a dalších výrobků odkazujících na severskou krajinu a tradici se stala charakteristickým prvkem jeho tvorby.

Zaujal mě autorův projev zdánlivě složitého propojení funkcionalistické moderny s dynamickým tvaroslovím, jež se v podstatě staly autorovým rukopisem. Pro svoji jednoduchost, čistotu tvaru, praktičnost ale i úcta k přírodě a materiálu a jeho použití

Obr. 10 Váza Lišejník (1950)

Obr. 11 Mísa TW 107 (1957)

¹⁴Tapio Wirkkala. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2009 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Tapio_Wirkkala

2.6 Natsuki Katsukawa

„Natsuki Katsukawa je japonská sklářská výtvarnice, která absolvovala kurz sklářského umění na Fakultě literatury, umění a kultury na univerzitě v Kindai. Poté pokračovala ve studiu sklářství na Tokijské univerzitě umění, kde dokončila své magisterské studium a doktorské studium začala v roce 2016. V roce 2016 se stala vítězkou prestižní celosvětové soutěže pro mladé sklářské výtvarníky Stanislav Libenský Award.

Katsukawa je známá svými skleněnými plastikami Micro World Specimens, inspirovanými mikroorganismy. Umělec je fascinován morfologií malých organismů, zejména hub, rostlin a planktonu. Aby vytvořila své kousky, pro inspiraci odkazuje na mikroskopické zobrazování.

„Zajímala jsem se o biologii těchto různých živých tvorů. Zjistil jsem, že jsou naživu jako my. Způsob, jakým vypadají a jejich životy, se však úplně liší od těch našich. Způsob, jakým se dívají skrz mikroskop nebo v obrázkové knize nebo dokonce rostlina, kterou vyzvednu, vypadám úžasně ve tvaru a jsou záhadná. Stimulují mou intelektuální zvědavost. Myslel jsem, že bych ráda vyjádřila nádherný svět těchto tvorů pomocí skla jako média. “ - říká umělkyně.¹⁵

Z autorčiny tvorby mne nejvíce zaujala práce s názvem Vzorky z mikrosvěta, které jsou předobrazem mikroskopických, pravěkých organismů, které tu byly před námi. Dle mého názoru je dílo autorky silné a něžné zároveň a vyznačuje se kvalitním zpracováním struktur a detailů.

Obr. 12 Natsuki Katsukawa and Micro World Specimens (2016)

¹⁵ Natsuki Katsukawa: Meet the Artists. *Orderunique.com* [online]. c2020 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <https://orderunique.com/pages/natsuki-katsukawa>

2.7 Clare Belfrage

Je australská sklářská výtvarnice. Která se již více než třicet let věnuje práci s komplexní kresbou utvářenou na skleněných tvarech. Je také zakládající členkou několika sklářských studií v Adelaide a Canberra kde později působila také jako kreativní ředitelka. Clare se také angažuje v oblasti vzdělávání a propagace sklářského řemesla jak na australských tak amerických univerzitách. Vyučovala také řadu workshopů po celé Austrálii, Novém Zélandu, Japonsku a USA na Pilchuck International Glass School. Získala také čestný doktorát na jedné z australských univerzit. Je zastoupena a prezentuje svá díla jak v Austrálii tak také Evropě a Americe. Její práce byla uznána za svou inovaci a originalitu a v letech 2005 a 2011 získala od umělecké galerie v západní Austrálii cenu skla Toma Maloneho.¹⁶

Autorčina práce s organickými tvary, na kterých utváří linky, jsou inspirující. Jak autorka sama prezentuje, svou inspiraci hledá v rytmu a energii přírody. Dramatičnost a jemnost okamžiku, který platí i v řemesla skla.

Obr. 13 Streaming, pair (2007)

¹⁶ Clare Belfrage: About. *Clarebelfrage.com* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <http://www.clarebelfrage.com/about>

2.8 Patrik Proško

Vizuální umělec, který vytváří site- specific instalace, ale věnuje se také designu. Vystudoval VŠUP v oboru keramika a porcelán v atelieru prof. Václava Šeráka a také obor sochařství v atelieru prof. Vratislava Karla Nováka. Tento autor prezentuje svá díla jak na místní scéně tak také v zahraničí.¹⁷

Zaujala mě jeho díla, kdy se snaží o vyzdvižení nepravděpodobné události, kterou přetransformává v sochařském stylu. Jsou to díla okamžiku, kdy autor pracuje v přírodě se svými myšlenkami, ale také mu jde o zafixování momentu akce, která právě probíhá, nebo má mít pokračování.

Obr. 14 Stopa (2014)

Obr. 15 Poslední díl (2015)

¹⁷ Patrik Proško: Bio. *Prosko.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <http://prosko.cz/cv/>

2.9 Zorka Ságlová

Byla česká výtvarnice věnující se akčnímu umění, grafice, happeningu, instalaci, kresbě, malbě, land artu a public artu.

V letech 1961-1966 studovala u prof. A. Kybala v textilním ateliéru na VŠUP v Praze.

V šedesátých letech se obecně věnovala geometrické malbě, kterou později rozvinula na prostorové geometrické obrazy a objekty. Poté začala také pracovat s land artem, které povětšinou nebyly přijaty uměleckou obcí ani veřejností. Koncem šedesátých let proběhla výstava Seno-sláma, která byla také odmítnuta a na řadu let ji byla zakázána činnost. Poté uspořádala několik výstav mimo galerie a v krajině a později začala pracovat na nových tématech. Ústředním motivem její tvorby byl králík, kterého už dříve vyobrazovala na svých malbách a následně na tapisériích které vytvářela. Dalším tématem byly archeologické nebo vědecké kresby nebo značky, jež geometricky a strukturálně přetvářela a začleňovala do svých maleb. V devadesátých letech se soustřeďovala na konceptuální průzkum mytologických významů králíka a podobných témat. Působila převážně na domácí scéně po revoluci také v zahraničí na kolektivních výstavách.¹⁸

Autorčin projev v krajině mi přijde zajímavý nicméně mně ne zas tolik blízký. Samotné vyjádření mi ale přijde smysluplné.

Obr. 16 Kladení plen u Sodoměře (1970)

¹⁸ Artlist: Zorka Ságlová. *Artlist.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/zorka-saglova-499>

2.10 Dagmar Šubrtová

Je česká sochařka a land artistka.

Dagmar Šubrtová navštěvovala v letech 1993-1994 Ateliér skla na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně. V letech 1994-2000 pak studovala Vysokou školu uměleckoprůmyslovou Ateliér sochařství u Kurta Gebauera, kde poté působila jako odborná asistentka.

Pro svou práci využívá přírodniny a nalezené materiály, které zpracovává klasickými sochařskými technikami. Svá díla tvoří na pomezí sochy, objektu a instalace. Důležitá je pro ni intimita a vazba v okolí, ve kterém pracuje. Dále jsou pro ni podstatné historické a sociální přesahy daného místa, které velmi zdařile dokáže přetavit do výtvarné podoby.

Její tvorba by se dala rozdělit na dvě témata zájmu a to intervence v krajině kde využívá přírodních materiálů a svoji tvorbu pocitově prožívá a později foto dokumentuje. A druhým tématem je průmyslová krajina, kterou zachycuje v perokresbách a kresbách materiálem z průmyslových oblastí s ní spjatých (Duchcov, Kladno). Její objekty a instalace jsou vázány na ženskost. A s hledáním identity místa nese její dílo ve své výpovědi sílu sdělení.¹⁹

Zaujala mě hlavně autorčina tvorba intervencí v krajině, kdy pracuje s materiály jí blízkými a pocitově vytváří samotná díla, která mají hlubší smysl.

Obr. 17 Tančící tráva (1997)

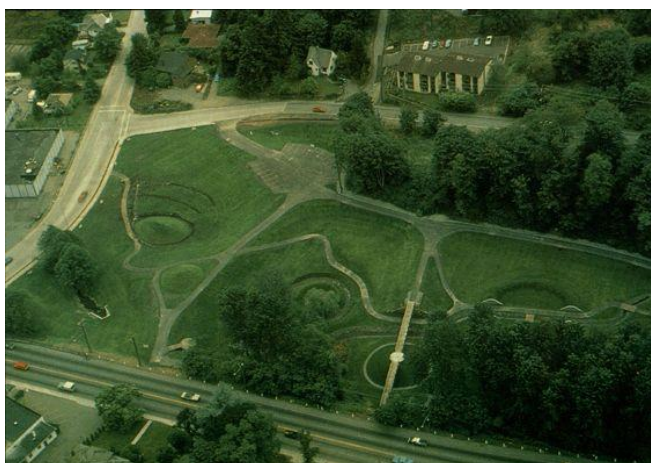
¹⁹ Artlist: Dagmar Šubrtová. *Artlist.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dagmar-subrtova-2658/>

2.11 Herbert Bayer

Byl rakousko americký grafik, typograf, malíř, fotograf, sochař, návrhář, environmentální a interiérový designér a architekt. Patřil mezi protagonisty radikální „bauhausovské“ moderny.

Sám školou Bauhausu prošel. Jeho tvorba je v počátcích v podstatě typografická. Po přesídlení do Spojených států se začal také věnovat architektuře. Také sochařská tvorba byla jeho velkou vášní, neboť doplňoval do interiéru nebo exteriéru sochy či fontány. Působil také jako sběratel a konzultant amerického podnikatele. Byl také zvolen členem Americké akademie umění a věd. Autorova díla se objevují jak v soukromých tak veřejných sbírkách.²⁰

Tento autor je pro mě stěžejní z důvodu návrhu Millworks Canyon Earthworks , environmentální sochy která je vybudována ve Washingtonu. Jde o veřejný park, který má také zadržovat bouřkovou vodu. Jde o mistrovské dílo environmentálního umění. Jeho důmyslná práce s krajinou a přírodními podmínkami ve veřejném prostoru je neobyčejně zpracovaná.

Obr. 18 Mill Creek Canyon Earthworks (1982)

²⁰ Herbert_Bayer. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2014 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Herbert_Bayer

3 PŘEDEŠLÉ PRÁCE A JEJICH VÝZNAM

Ve své práci volně navazuji na své klauzurní a semestrální práce, které vznikly v roce 2019. Na těchto věcech jsem si vyzkoušel pracovat se samotnou rostlinou jak lišejníku, tak mechu a zkoumal jsem jejich podmínky a jejich vztah se sklem. Vytvořil jsem řadu objektů a tento způsob tvorby pro mne představoval něco nového a fascinujícího a proto jsem se rozhodl v tomto směru pokračovat ve své bakalářské práci, jelikož toto téma vnímám jako naplňující.

3.1 Mechová buňka

Při této práci jsem chtěl ztvárnit jakýsi počátek řetězce, který tvoří mechy a lišejníky. A právě mechy se staly inspirací celé věci. Tvar předmětu je inspirovaný buňkou mechu a ve tvaru vložený mech je jakýmsi teráriem pro tuto rostlinu. Mech je tedy sám v sobě skryt a tvoří unikátní designový prvek do interiéru.

Mech jako takový ve volné přírodě vytváří podmínky pro růst ostatním rostlinám a zabraňuje i sesuvům půdy. Proto jsem mu chtěl dát jakousi samostatnost a jedinečnost pro osobní rozvoj a růst. Mech v tomto prostředí si bude žít vlastním životem při dostatečném stínu a vlhkosti.

Obr. 19, 20 - Mechová buňka s vlastním ekosystémem.

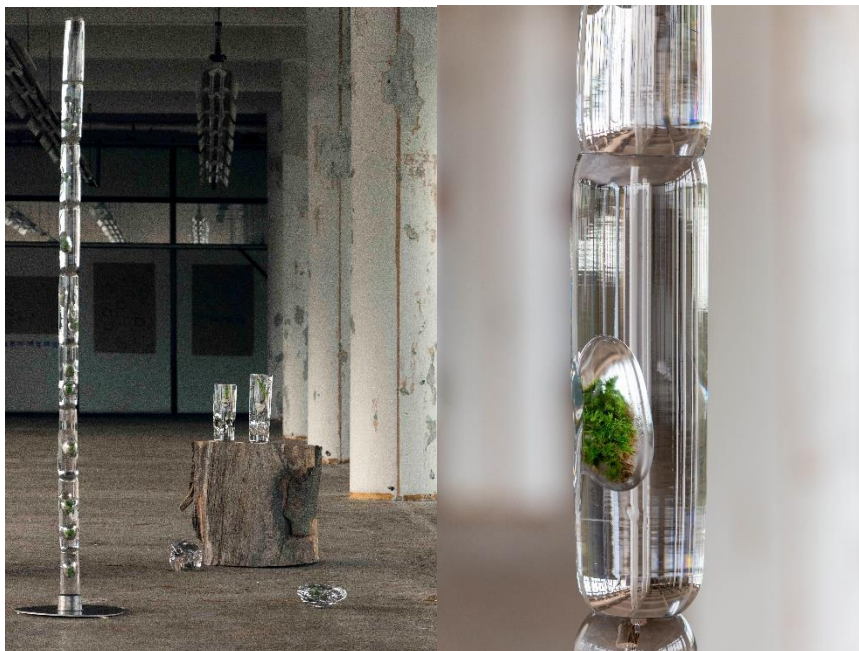
3.2 Mechový sloup

Architektura, sloup, patina času, mech.

I těmito slovy by se dal popsat tento projekt umístěný do prostoru. Objekt, který vyjadřuje základní architektonický prvek a je v něm uložen mech jako jakýsi odkaz přírody a označení místa které si příroda postupně bere zpět. Mech, který ve hmotě skla vytváří jedinečnou čistotu s odkazem na přírodu. Jednoduchost tohoto sloupu dokonale zapadne s okolní architekturou.

Tato práce je návazná na předchozí z tematického ohledu mechů. Záměrem bylo zakomponovat mech do architektury. Inspirací mi byl starý křesťanský kostel ve Španělsku, jež byl dobře zachovalý, ale byla znát jeho sešlost v průběhu času. Mech společně s rostlinami, které na něm rostly, mi daly myšlenku přenést tento prožitek do této práce. Při hlubším zkoumání vztahu mezi mechem a sklem jsem došel k jedinečnosti optických bublin v hmotě skla. Mech jako takový se v této bublině několikanásobně zvětší a zajímavě komunikuje s okolním prostorem jako celkem.

Přemýšlel jsem, jak tuto nabytou informaci zužitkovat v architektuře a došel jsem k závěru vytvořit sloup jako základní stavební prvek architektury. Sloupu je jednoduchý a komunikuje s okolní architekturou a zároveň je zde ponechána jakási volnost.

Obr. 21 Celek sloupu s dalšími doplňky

Obr. 22 Detail sloupu

3.3 Mechové vázy a doplňky

Váza má jednoduchý pevný tvar, je stabilní a bubliny v pevném skle vytváří souhru tvaru a okolí. Váza je jedinečná tím, že je v ní uložen mech a zároveň do ní lze uložit drobné květiny. Zde je především důležitá práce s prostorem uvnitř plného skla, bubliny a odrazy s mechem vytváří souhru čistoty a přírody.

Mechový kámen

Tvar dynamicky rozpořhovaného kamene, pracuje s optikou objektu. V propojení s mechy vytváří vztah přírody a českého křišťálu. Je zde snaha o propojení a napodobení přírodního kamene v čisté formě, ač se přírodním tvarům nic nevyrovná.

Obr. 23 Mechové vázy - s vodními rostlinami.

Obr. 24 Mechový kámen

3.4 Mechová schránka

Mechovou schránkou jsem definoval místo mezi prostorem, kde trávím volný čas a je to místo mého klidu a inspirace. Vápencový lom odkud pocházejí tyto kameny je nejen útočištěm mým, ale také několika druhů mečů, které mne inspirovali po celou dobu mé práce s ním. Mech vložený v této schránce je jakousi symbolikou tohoto místa a zároveň uchování mé inspirace. Tato mechová schránka znovu přijde na své místo určení a stane se tak nedílnou součástí mého místa.

Obr. 25 Mechová schránka

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PŘEDSTAVENÍ KONCEPTU

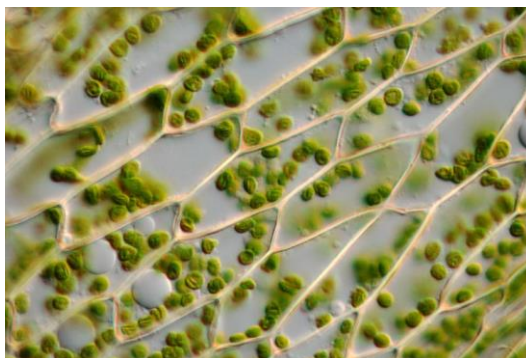
Hlavním cílem mé práce je poukázání na důležitost mechu a lišejníku v přírodě a začlenění jej v čisté formě do designu. Postupný vývoj práce s mechem od jeho nejmenšího detailu, tedy buňky, přes architekturu a interiérové doplňky po šperk jako dominantu celého procesu, jež vychází z vazeb těchto buněk. Tímto šperkem bych chtěl poukázat na křehkost a přehlížení této rostliny, která je důležitým prvkem v celém ekosystému. Nedílnou součástí šperků je šperkovnice, jež vychází z té samé podstaty. Projekt doplňuje land artová instalace v lomu blízko mého bydliště, jež je tvořena pocitově a na místě které mi je tolik blízké.

4.1 Vývoj konceptu.

Již od začátku bylo mým cílem vytvořit práci, která bude mít dvě části. První část tvoří šperky se šperkovnicí, jelikož mne toto téma zaujalo a chtěl jsem vytvořit něco nového, s čím jsem ještě nepochoval. V zásadě jsem chtěl posunout hranici svých zkušeností. Druhou část tvoří land art, který jsem zkoušel poprvé a z koncepčního hlediska jsem k němu došel později.

4.1.1 Vývoj šperků

Při vývoji šperků jsem chtěl opět vycházet z jednoduchosti. Právě buňky mechu, s kterými jsem pracoval, mi tuto možnost nabízely. Se samotnou buňkou mechu nebo spíše jejím spojením jsem, již pracoval. Buněčná sourodost buněk, které jsou na sebe vázány, mi přišla výjimečná a dosud nezachycená.

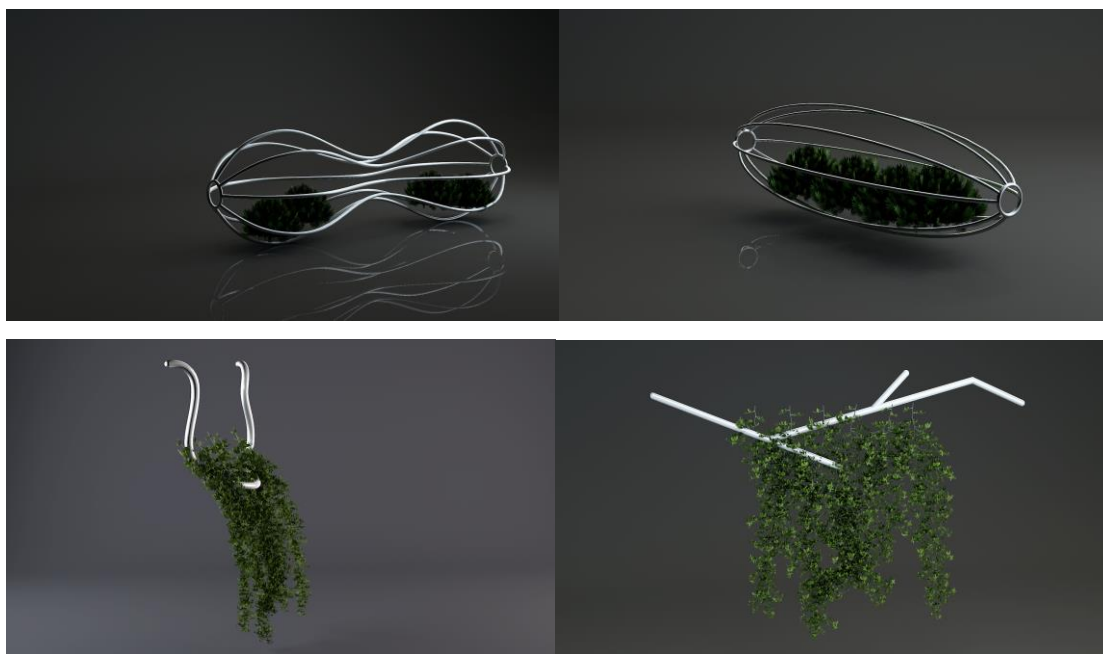
Obr. 26 Buňky mechu pod mikroskopem

Při navrhování jsem se snažil o to, abych mech do své práce začlenil. Šlo mi také o to vytvořit nevšední šperk, který nebude denně nositelný, ale bude považován za luxus a bude nošen

jen při zvláštních příležitostech. Také mi šlo o to, aby celý šperk byl ručně tvořený a přirozeně tvarovaný, jelikož i v přírodě jde o přirozenost a nahodilost. Po navržení několika variant jsem vybíral finální návrh. Výsledný návrh tvoří kombinaci tří materiálů a to stříbrného řetízku, skla a mechu/lišejníku. Kombinace těchto tří materiálů nebyla snadná a muselo v průběhu dojít k několika úpravám, které měnily samotný organický design šperků, ale myšlenka přetrvávala. Při zpětném pohledu lze hledat také inspiraci v secesi. Bere si inspiraci z přírody a jejích ornamentů struktur a linek ze světa rostlin a zvířat. Ale také tvořením z drahých materiálů.²¹

Celá sada se skládá z náhrdelníku, náramku, brože a náušnic.

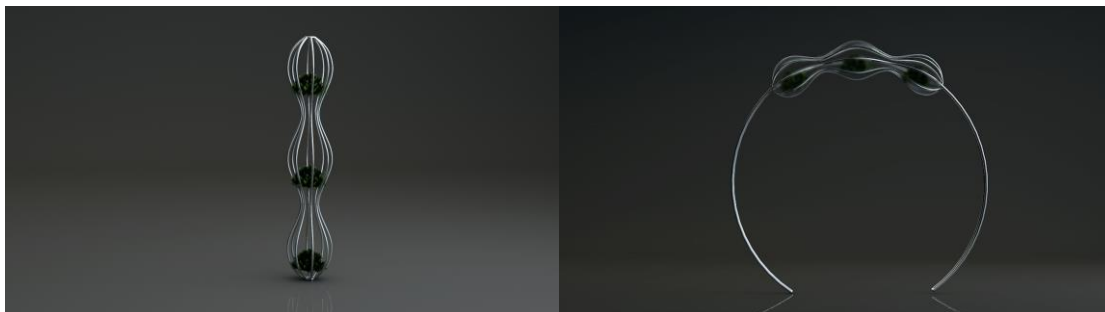
Při samotném navrhování jsem zkoumal všemožné druhy mechů a lišejníků. Zajímala mne jejich barva, struktura ale i jejich stavba. Řada informací o těchto rostlinách pro mne byla nová a překvapující. Hrály důležitou roli při finálním navrhování šperku. Tvar, který se může zdát banální a jež hrál nejpodstatnější roli, je obyčejný ovál nebo koule. Právě spojení, vazby a pohyb těchto buněk mne natolik fascinovaly, že při zkoumání pod mikroskopem se přede mnou otevíral nový vesmír. A právě toto sjednocení na buněčné úrovni hrálo největší roli. Níže můžete vidět část předchozích šperků a vývoj šperku samotného.

Obr. 27, 28, 29, 30 Část předchozích možností návrhů šperků

²¹ KOLESÁR, Zdeno. *Kapitoly z dějin designu*. V českém jazyce vyd. 2., dopl. a rev. V Praze: Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 2009. T. ISBN 978-80-86863-28-3.

Tyto šperky pro svoji jednoduchost byly nakonec nahrazeny jiným návrhem, jež více korespondoval s celou koncepcí mé práce.

Obr. 31 Prvotní tvarová varianta přívěšku.

Obr. 32 Prvotní tvarová varianta náramku.

Tento návrh byl první myšlenkou, který později prošel změnami a, jež jsem označil jako finální a začal jsem řešit jeho vyrobiteľnost. Nejprve jsem přemýšlel, jak samotný mech udržím v této konstrukci. Jako první myšlenka mne napadla pryskyřice, ale po zjištění několika úskalí jsem tento nápad přehodnotil, jelikož pryskyřice má tendenci praskat a žloutnout a výsledné umístění mechu v tomto odlitku by nebylo vůbec snadné. Proto jsem zvolil borosilikátové tenkostěnné sklo, které bylo vytvarované do požadovaného tvaru nad kahanem.

Obr.33 Tvarování skleněných baněk nad kahanem

Do tohoto tvaru jsem poté mech začal vkládat. Návrh zůstane čistý a mech mohu opět vyndat a nahradit. Po zhotovení několika zkoušek a upřesnění rozměrů jsem se rozhodl pro realizaci v reálném měřítku. Pro větší organiku a rozehranost jsem chtěl návrh ještě více rozpohybovat

a přetvořit jej. Také jsem po určitých zjištěních chtěl docílit zjednodušení konstrukce, která byla v předešlém návrhů příliš komplikovaná a nerealizovatelná.

Na vizualizaci níže můžete vidět zjednodušenou variantu, jež se z rovné a vertikální podoby přeměnila na prohnutou a horizontální. Tento návrh již zahrnuje skleněnou část a je čistější a z technického hlediska dosažitelnější. Návrh náramku se v tomto ohledu příliš nezměnil, pouze zjednodušil a do sady byla také přidána brož s náušnicemi.

Obr. 34 Pozměněná varianta přívěšku- náhrdelníku

Obr. 35 Náramek se skleněnou částí a jednodušší konstrukcí

Jako jedno z dalších úskalí byla nahraditelnost mechu uvnitř skleněné baňky. Rozhodl jsem se tuto baňku nechat poněkud otevřenou, ač umístěný stabilizovaný mech vydrží několik let, technologické možnosti neumožňují to, aby byl mech uzavřen v baňce, jelikož by tento mech narušil svoji stabilizaci při uzavírání baňky nad kahanem.

Obr. 36 Vzorčky tvarů šperků z borosilikátového skla

Také jsem přemýšlel nad tím, jaký typ mechu zvolím, ač se jich v přírodě vyskytuje nepřeherné množství, ve stabilizované variantě je tento výběr poněkud menší. Již dříve jsem

pracoval s královským mechem v podobě bochánků. Využíval jsem také finský lišejník, kterému se říká sobí mech, a jež je více, variabilnější a buněčnou podobou se blíží mechu lesnímu. Jen vizuální podoba je jiná. Také jsem zvažoval samotný mech lesní, ale z vizuálního hlediska je tato varianta neakceptovatelná. Proto jsem ve výsledku zvolil, již zmiňovaný finský sobí mech. Co se týká šperkovnice, tam byl zvolen královský mech, který slouží za podklad šperkům.

Obr. 37 Finský sobí mech

Obr. 38 Královský mech.

Dalším problémem byla samostatná konstrukce, a ač se zdála jednoduchá po konzultacích se samotnými šperkaři a zlatníky jsem tuto industriální geometrickou variantu musel změnit a tak se poprvé výrazněji změnil celkový vizuál. Technologie při výrobě vždy hraje významnou roli a design může vždy dost ovlivnit.

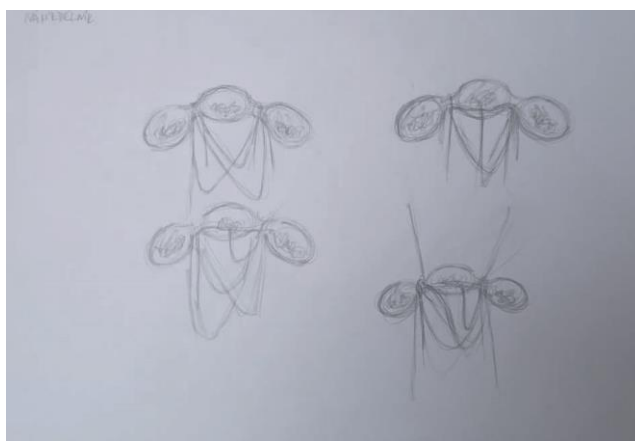

Obr. 39 Tvarová zkouška konstrukce

Avšak určité omezení ve výsledku pro mne bylo inspirující a mám za to, že použitelnost a dostupnost tohoto produktu může být daleko lepší. Výsledný návrh jsem tedy, jak už jsem to provedl se skleněnou částí, více organicky rozpohyboval a chtěl jsem také do návrhu zahrnout určitou přirozenost a náhodnost, která se vyskytuje také v přírodě poměrně ve velkém měřítku. Nejdříve jsem opět v jednodušší variantě pracoval opět se stříbrným drátem, jež jsem později nahradil řetízkem, který je jemnější, více sedí k mému konceptu a jeho jemnost nezastiňuje důležitost mechu v mém návrhu. Dynamika, jež je rozehraná a náhodnost, by mohly být brány za nepromyšlené v řešení závěsné části řetízku, není tomu ovšem tak, každý průvės či zámotek byly promyšleny. Pozornost je tedy upřena na více věcí najednou a i přesto je šperk vyvážen. Vnímám to a cítím to tedy tak, že vše v přírodě nemá pevně daný řád a je zde i určitá divokost a svoboda.

Jedním z důvodů proč jsem se také rozhodl konstrukci nahradit, bylo, že tato konstrukce je více industriální a strohá, což je k přírodě úplný opak.

V závěru tak tedy místo konstrukce volím řetízek, který vytváří jistou síť plnou průvėsů zámotků, které se nenápadně mohou blížit pavučině, jež občas mechové polštáře pokrývají a, které za ranního rozbřesku září stříbrně. Tato skutečnost také nahrává výsledné variantě luxusu a elegance, jelikož žádný z tvarů v přírodě není stejný tak i tyto tvary se stříbrnou konstrukcí jsou co kus to originál. Ve výsledku se jedná spíše o autorskou tvorbu než přímo o čistý design. Jde o šperk, jež je z části definovaný ale i jistá uvolněnost zde hraje svoji důležitou roli.

Obr. 40 Skica náhrdelník

Zde je tedy finální varianta mého návrhů, jež prošel jistou anabází, ale ve výsledné podstatě se jeho charakter nezměnil.

Obr. 41 Konečná varianta - náhrdelník.

Náramek

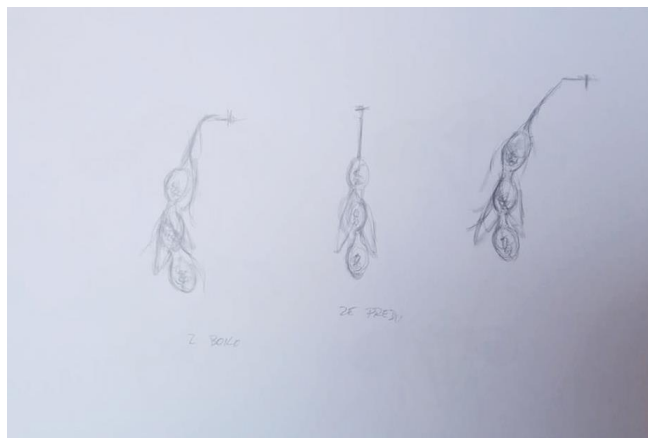
Náramek je tvořen úplně stejným principem jako náhrdelník. Kolem skleněného tvaru buňky je tvořena řada průvlesů a zámotků, které utvářejí výslednou kompozici. Můžeme zde vidět podobnost s pavučinami. Zapínání je tvořeno kroužkem, kterým se provleče jednoduchá tyčinka, která se později zaklesne a tím řetízek drží.

Obr. 42 Skica – náramek

Náušnice

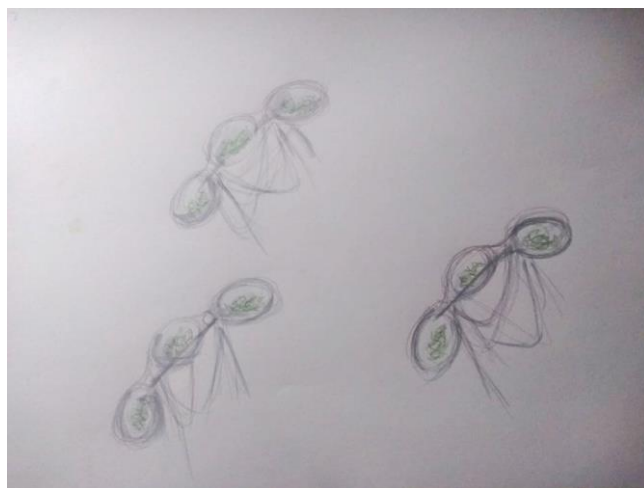
Náušnice jsou drobným doplňkem, jež se prohýbají směrem od ucha. Zde průvěsy a zámotky nejsou tak patrné ale o to více připomínají zapletenou pavučinu na mechu.

Obr. 43 Skica – náušnice

Brož

Brož drží na oděvu jednoduchá jehlice a je umístěna ze šikma na oděvu. Průvěsy a zámotky jsou zde v kompozici, která je stále hybná a hravá. Pozornost je tedy stále upřena na více věcí najednou.

Obr. 44 Skica – brož

4.2 Vývoj šperkovnice/objektu

Šperkovnice nebyla prvotním záměrem mého plánu, ale byl to objekt porostlý mechem. Chtěl jsem vytvořit vázu či předmět, na kterém mech poroste, aby mu dodal patinu a jedinečnost. Tento záměr měl idylickou myšlenku, ale jeho realizace přinesla řadu problémy.

Při zkoumání růstu mechu a jeho podmínek jsem vycházel ze základního předpokladu dostatku stínu a vlhkosti. Tyto informace se ale ukázaly jako nedostatečné. Nejdříve jsem u tohoto projektu řešil tvarovou podobu, ale došlo mi, že důležitějším problémem bude samotný růst, proto jsem začal řešit podmínky, za kterých by mech byl schopný vyrůst. Pěstování mechu není vůbec snadné a informací o této problematice je málo. Šel jsem tedy cestou „pokus omyl,“. Našel jsem recept na tak zvaný mechový koktejl, který se aplikuje na povrch předmětu a mech na něm za dostatečného vlhčení a stínu po několika měsících vyroste. Bohužel tento recept měl řadu variant a instrukce byly tak strohé, že se žádný z pokusů nevyvedl. Bral jsem na vědomí jisté požadavky, jež mech pro uchycení má, ale tyto informace byly zcela zavádějící, jelikož povrch skla má jiné vlastnosti a i přes strukturované pokusy, na které jsem mech aplikoval, tato cesta nebyla úspěšná.

Obr. 45 Vzorky váz s aplikovaným mechovým koktejlem

Chtěl jsem, ale návrh objektu ozvláštnit a tak mech alespoň přesadit, což se povedlo. Také jsem realizoval pokusy se zasazením mechu. Tento pokus ovšem též nevyšel, jelikož výtrusy v období léta teprve dozrávají a tak k růstu nemůže dojít. Přesazený mech pro mne, ale nebyl výzvou, jelikož prvopočáteční snaha o to, aby mech na váze či objektu rostl, ztratila svůj význam. Rozhodl jsem se od upuštění tohoto plánu. A také, mne přimělo zjištění, že stříbrný materiál ve vlhkém prostředí s přírodními rostlinami má tendenci oxidovat a tím svůj povrch degradovat. Což bylo v rozporu s vytvořením originálního luxusního šperku.

Proto jsem nakonec od tvaru porostlého mechem upustil a rozhodl se pro realizaci šperkovnice, jenž bude více sedět ke konceptu mé práce.

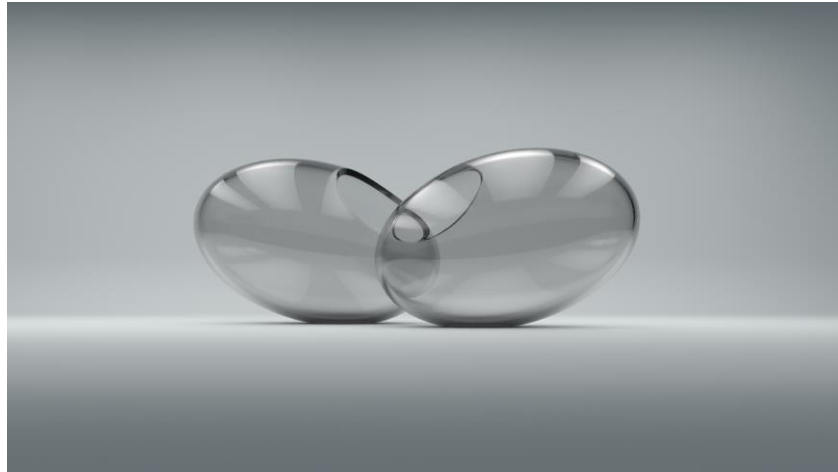

Obr. 46 Přesazený mech z lesa

Šperkovnici jsem zvolil z prostého důvodu. Každý šperk potřebuje být někde uložen či vystaven. Tvarem vycházím z původního tvarů buňky, která ještě nenašla spojení s okolním prostředím. A ač vznikla řada návrhů tak toto tvarové řešení mi přišlo nejlepší. Mým záměrem vyjádřit předimenzovanou buňku mechu a poukázat na její jedinečnost je zřejmé. Zároveň mi jde o to, aby tvar působil poeticky, ale zastával svoji funkci pro odkládání či vystavení šperků. Tento tvar je běžně používaný pro svoji jednoduchost, protože tento je z přírodního hlediska všudypřítomný. Šperkovnice se skládá ze dvou podobných dílů, které jsou k sobě stranově obrácené. Nejde zde tolik o stejnost tvarů, protože v přírodě nenajdete dvě stejné věci, tak i tyto buňky se trochu liší.

Tento tvar je ale ozvláštněn svým přístupovým otvorem, který se nachází na straně. Ve šperkovnici je uložen mech v polštářcích, které slouží jako peřinka pro odkládání šperků. Toto idylické spojení má za cíl evokovat přírodní palouček v lese.

Přemýšlel jsem zde nad vyhotovením tohoto tvaru z borosilikátového skla tak, aby vznikla jakási skořepina, ale při zjištění komplikovanosti, finanční nákladnosti a také vizuálního pohledu, který by se tolik nezměnil, jsem se opět vrátil k variantě ze sodnovápenatého skla, které je v tomto ohledu variabilnější.

Obr. 47 Vizualizace šperkovnice

Ovšem tato jednoduchost tvaru s bočním otvorem mimo osu rotace měla svá úskalí. Po několika tvarových pokusech, kdy došlo k upřesnění tvaru a umístění plošky na stání, nastal největší problém. Tím problémem byl otvor samotný, protože už jen umístění otvoru k jednomu z vrcholů je svým způsobem komplice, která se svým způsobem dala vyřešit tak vyosení tohoto tvaru už bylo komplikovanější. Jelikož sklář, potřebuje pro foukání na píšťale s daným tvarem otáčet, je nutné, aby byl v ose rotace, což tento tvar staví do složité pozice. Ačkoliv je otvor realizovaný až při postprodukci při broušení je nutné se co nejvíce přiblížit k danému místu kde má vzniknout. Níže můžete shlédnout tvarové zkoušky, které byly realizovány na školní huti ve Valašském Meziříčí. Výsledný tvar šperkovnic byl vyroben v Desné v Jizerských horách.

První pokusy nedosahovaly takové podobnosti s mým návrhem, až další tvarové zkoušky odpovídaly požadovanému umístění komplikovaného otvoru, kterým byla tato šperkovnice ozvláštňena.

Obr.48 Vzorování tvaru šperkovnice

Obr. 49 Výsledný tvar po broušení

2.3 Land Art – kruhy, buňky

4.3.1 Místo

Pro vytvoření land-artu jsem zvolil místo nedaleko mého bydliště. Vápencový lom ve Hvozdečku se nachází v příkrém horském masivu zvaný Holý vrch. V zdejším lomu se vápencem těžil již od středověku. Nerost vápence se zde také zpracovával a páčil až do konce třicátých let dvacátého století. Později byla těžba díky konkurenčním vápenkám uzavřena. Byla a je zde snaha o obnovení těžby, ale protesty za přispěním různých státních orgánů a soudů těžbu nepovolili. A to z důvodu výskytu vzácných druhů rostlin a zvířat, ale též díky blízkosti Javoříčských jeskyní a rovněž přilehlých obydlí místních.

Osobní vztah člověka k přírodě je velmi rozdílný a může se hodně lišit a to výrazně svojí nákloností k ní. Podstatná většina je schopna tvrdit že má k přírodě velmi silný vztah. Ale je to především charakter, osobní zkušenosti osoby s daným místem, ale také kulturním zázemím, jež rozhodují o tomto vztahu. Každého vábí příroda jinak a je to dáno právě těmito ukazateli.²²

Obr. 50 Vápencový lom ve Hvozdečku z výšky

Obr. 51 Vápencový lom v zimě

Již od malička jsem toto místo navštěvoval se svojí matkou. Obdivoval jsem ono místo pro svůj ráz přírody, a ač se nachází blízko obydlí, byl na něm neobyčejný klid. Často jsem zde rozjímal, když jsem trávil čas u svých prarodičů. Právě místo lomu se stalo námětem mých několika prací a nepřestávám v něm hledat inspiraci ani dnes. Avšak snaha o obnovení těžby byla pro mne hrozná zjištění, jelikož bych nejen já ale i další, kteří sem zavítají,

²² NAVRÁTIL, Ondřej. *Zelené ostrovy: české umění ve věku environmentalismu 1960-2000*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2017. ISBN 978-80-210-8883-2.

ztratili kouzelné místo. Divokost ale přesto jemnost a přirozenost přírody, takové je místo, které lidé zde respektují.

Na vrcholu tohoto lomu po zarostlé cestě, kde překonáváte i kameny, se vám otevře výhled, který může vzít dech. Člověk tu má čas rozjímat nad svým životem, nápady a vším co ho v životě těší a trápí.

„Místa se přibližují, krása nás doprovází a předkové z hloubi duše své paměti vyprávějí, čím byli a kým se můžeme stát.“²³

4.3.2 Mechové buňky

Nechtěl jsem příliš zasahovat do rázu krajiny, ale chtěl jsem vytvořit něco, co bude vyjadřovat mne a můj vztah k tomuto místu a projektu. Dílo, které tak jak z charakteristiky vím, bude časově omezené a bude se vymykat komerční praxi a reagovat na okolí, ve kterém je tvořeno. Je to tak tedy určitý kontrast k mé tvorbě, kterou tvořím.

Tyto obrazce znázorňují opět předdimenzované buňky a to, jak se na sebe vážou. Tím je tato práce ve své samotné podstatě spojena i s kolekcí šperků. Zároveň však doplňují okolní kresbu vytvořenou též člověkem, která je ovšem v kontrastu a narušuje ráz zdejší krajiny. Obraz počátku všeho, jenž je zde znázorněn se v mechu samotném zrcadlí.

Vzniklé dílo je dočasně součástí lomu. Pořízené fotografie jsou pouze dokumentačního charakteru, protože jde o dílo samotné vytvořené v prostranství lomu.

Kruhy nebo – li buňky jak je nazývám, mají rozměry:

Malý kruh – průměr 9 metrů.

Elipsa – 13 metrů délka, 7 metrů šířka.

Nedokončený velký kruh- průměr 16 metrů.

²³ CÍLEK, Václav. *Co se děje se světem?: Kniha malých dobrodiní v časech velké proměny Země*. Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické). Holečkova 9, Praha 5: Nakladatelství Dokořán, 2016. ISBN 978-80-7363-790-3.

Obr. 52 Mechová Buňka

Obr. 53 Symbióza

Obr. 54 Buněčné dělení

Obr. 55 Buněčná návaznost

Obr. 56 Detail mechové buňky

Obr. 57 Mechové buňky

4.4 INSTALACE

Šperkovnice jsem se rozhodl umístit na šedý neutrální sokl, na kterém je položené opískované sklo pro dodání neutrality. Šperky jsou položeny uvnitř šperkovnice na mechových polštářcích pro větší estetiku. Celá tato souprava je nasvícená bodovými světly tak aby dodala vyniknout těmto produktům. Dokumentační fotografie land artu jsou zavěšeny za touto instalací na stěně.

Obr.58 Místo instalace

5 TEORETICKÉ VYMEZENÍ POJMŮ

V této části píš o sklářské technologii a definicích použitých materiálů, které jsem použil při realizaci práce.

5.1 Foukání skla

Tato technika patří mezi nejstarší způsoby zpracování skla. Utavená sklovina se nabírá z pracovního otvoru pece pomocí sklářské píšťaly. Nejprve se vytvoří první náběh a poté se na základní baňku skloviny nabírají další vrstvy dle potřeby. Tvar výrobku je definován nejčastěji sklářskou formou, která je zhotovena ze dřeva či kovu, ale při realizaci práce jsem využil techniku tvarování bez formy tzv. z volné ruky. Finální výrobek je vložený do chladicí pece, kde dochází k ochlazení výrobku a odstranění pnutí které by mělo za následek prasknutí skla.

5.2 Sklo tvarované nad kahanem

Tato technika se využívá k tvorbě drobných skleněných plastik, figurek, korálků a jiných drobných předmětů. Pro tuto techniku jsou určeny tyče ze sodnovápenatého skla případně trubice z borosilikátu různých velikostí, které se nahřívají nad hořákem a tvarují se pomocí pinzety a dalších nástrojů. Touto technikou byly zhotoveny drobné komponenty do šperků.²⁴

5.3 Mumifikace mechu

Mech, který se používá, je skutečně živý, ručně se sbírá v soukromých lesích. Mech však prochází zakonzervováním! Unikátní technikou, kdy je přirozená vlhkost (voda) v mechu nahrazena speciálním konzervačním prostředkem (Glycerin), který zastaví růst a mech zbaví všech nečistot a hmyzu. Sytě zelenou barvu, vůni a přirozený vzhled si však mech zachová.²⁵

²⁴ ROŠKA, Radim. *TECHNOLOGIE VÝROBY SKLA 1: MODERNIZACE VÝUKY NOVĚ ZŘÍZENÉHO ATELIÉRU DESIGNU SKLA REGISTRAČNÍ ČÍSLO CZ.1.07/2.2.00/15.0451* [online]. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <http://ads.fmk.utb.cz/Contexts/atelier/Documents/Technologie%20v%C3%BDroby%20skla%201.pdf>

²⁵ Mumifikované mechové stěny a rostliny. Jako živé a bez potřeby vody. *Www.objevit.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.objevit.cz/mumifikovane-mechove-steny-a-rostliny-jako-zive-a-bez-potreby-vody-t231266>

5.4 Přírodní materiály

5.4.1 Mechy

Jsou primitivní vyšší rostliny, ve většině případů zelené barvy a nižšího vzrůstu. Jejich největšími stanovišti je prostředí s vysokou vzdušnou vlhkostí. Některé druhy osidlují také suché biotopy. Osidlují všechny biotopy s výjimkou moře a největšího významu mají v rašeliništích.

Fenoménem posledních let jsou tzv. stabilizované mechy, které jsou mumifikované v určité části svého růstu a zbarvené organickými látkami. V této podobě vydrží řadu let bez jakékoliv údržby. Jde o vtažení ducha přírody do interiéru domu.²⁶

5.4.2 Lišejníky

Tato rostlina je symbiotickým společenstvím houby, řasy a sinice. Houby celou rostlinu zásobují vodou, řasy a sinice organickými látkami.

Lišejníky často najdete v prostředí s extrémními podmínkami, jako jsou kameny, zdi a podobná místa. Lišejník roste velmi pomalu, jelikož nemá rád v blízkosti svého růstu jiné rostliny.

Jak mechy, tak také lišejníky se staly velkou oblibou interiérového designu. Dokonce vnikla řada farem ve Skandinávii na jejich pěstování pro tyto účely.²⁷

²⁶ NORDSTROM, Ulrica. *Mech: z lesa do zahrady*. 1. Brno: Kazda, 2020. ISBN 978-80-88316-31_2., str. 16

²⁷ Lišejníky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2017 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Li%C5%A1ejn%C3%ADk>

5.5 Šperkařské materiál

5.5.1 Stříbro

Tento materiál se v poslední době stav ve šperkařství velmi oblíbeným. Nejčastější formou výskytu stříbra jsou stříbrné rudy. Obecně je tento materiál méně, vzácnější než zlato. Stříbro jako takové se ve šperkařství nepoužívá ve své ryzí podobě. Používá se především slitina stříbra a mědi případně zinku. Proto je tento materiál více náchylný k oxidaci. Oxidaci stříbra lze zabránit rhodiováním. Tento materiál je obecně dost křehký a náchylný k deformaci proto často dochází k jeho vyztužení dalšími kovy.²⁸

5.5.2 Sklo

Je pojem pro pevnou látku, která vznikla ztuhnutím taveniny. Tuto pevnou látku nazýváme amorfní. Tento materiál ve skelném stavu již nelze tvarovat. Ale zušlechťování tohoto materiálu je možné. Ovšem ve šperku jej můžeme najít v různých podobách ať už jako náhražku za drahé kameny tak také jako stěžejní část, jež je dominantou šperku.²⁹

²⁸ Materiály: Zlatnictví. *Zlatnictvinoemi.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.zlatnictvinoemi.cz/materialy-zlatnictvi>

²⁹ ROŠKA, Radim. *TECHNOLOGIE VÝROBY SKLA 1: MODERNIZACE VÝUKY NOVĚ ZŘÍZENÉHO ATELIÉRU DESIGNU SKLA REGISTRAČNÍ ČÍSLO CZ.1.07/2.2.00/15.0451* [online]. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <http://ads.fmk.utb.cz/Contexts/atelier/Documents/Technologie%20v%C3%BDroby%20skla%201.pdf>

ZÁVĚR

Na počátku teoretické práce jsem se věnoval mým vzpomínkám a zkušenostem s mechem. Považoval jsem za důležité tuto kapitolu zmínit, protože již od útlého dětství jsem byl vychováván k lásce k přírodě, a také abych uvedl věci do kontextu k tomu, jak další význam pro mne měl v mé práci. Součástí byl i rozbor důležitosti mechu v přírodě a také rozdíl mezi mechem a lišejníkem. Také jsem se zabýval fenoménem přírodních materiálů jak na poli designu, tak šperkařství, které bylo po celou dobu mé práce neskutečnou výzvou. Nedílnou součástí mého výzkumu bylo také využití přírodnin v umění, protože volná tvorba, (land art) ač pro mne z uměleckého hlediska známé téma, z praktického hlediska zcela nový předmět zájmu.

V praktické části jsem se věnoval právě návrhu šperků a dosažení jejich co největší přirozenosti a praktičnosti. Ale také téma land artu se stalo jakousi součástí mé práce, jenž byla kontrastem ke šperkům.

Šperky samotné vnímám jako vzájemný soulad materiálů a vyjádření myšlenky zachycení nejmenšího detailu mechu a přírodní přirozenosti, která je pro danou věc nezbytná. Land artovou instalací zase vyjadřuji svůj vztah k přírodě a danému místu, jež je pro mě z inspiračního a vzpomínkového hlediska velice podstatné.

Poprvé jsem řešil problematiku šperků v tomto neobyčejném řemesle. Kombinace šperkařského materiálu stříbra, skla a přírodního materiálu nebyla mnohdy jednoduchá a musel jsem potlačovat snahu a důslednější estetiku výrobku, která ale tkví v jednoduchosti přírodních tvarů a křivek. Se svým projektem se ztotožňuji a věřím, že se dílo stane jistým dialogem mezi nositelem a okolím. Je pro mne důležité a zcela zásadní, že jsem mohl projekt rozvést do této podoby, a to i přes nesčetné technologické překážky, které bylo nutné při realizaci vyřešit. Nasbíral jsem mnoho zkušeností, ale především se mi otevřely nové směry, kterými bych se chtěl v budoucnu inspirovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. NORDSTROM, Ulrica. *Mech: z lesa do zahrady*. 1. Brno: Kazda, 2020. ISBN 978-80-88316-31-2.
2. MgA. Zdeňka Morávková, Ph.D. *Eko art: vztah umění a ekologie* [online]. 2012 [cit. 2020-08-02]. Dostupné z: https://www.vutbr.cz/studenti/zav-prace/detail/61152?zp_id=61152. Disertační práce. FaVU VUT Brno. Vedoucí práce Prof. akad. soch. Jan Ambrůz.
3. KOLESÁR, Zdeno. *Kapitoly z dějin designu*. V českém jazyce vyd. 2., dopl. a rev. V Praze: Vysoká škola uměleckoprůmyslová, 2009. T. ISBN 978-80-86863-28-3.
4. NAVRÁTIL, Ondřej. *Zelené ostrovy: české umění ve věku environmentalismu 1960-2000*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2017. ISBN 978-80-210-8883-2.
5. CÍLEK, Václav. *Co se děje se světem?: Kniha malých dobrodiní v časech velké proměny Země*. Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické). Holečkova 9, Praha 5: Nakladatelství Dokořán, 2016. ISBN ISBN 978-80-7363-790-3.
6. ROŠKA, Radim. *TECHNOLOGIE VÝROBY SKLA 1: MODERNIZACE VÝUKY NOVĚ ZŘÍZENÉHO ATELIÉRU DESIGNU SKLA REGISTRAČNÍ ČÍSLO CZ.1.07/2.2.00/15.0451* [online]. [cit. 2020-08-03]. Dostupné z: <http://ads.fmk.utb.cz/Contexts/atelier/Documents/Technologie%20v%C3%BDroby%20skla%201.pdf>

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

1. Šperk. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2011 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0perk>
2. Bižuterie a její historie: Historie. *Palaceplus.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://www.palaceplus.cz/bizuterie>
3. *Výtvarné techniky: Land - art a empaketáž* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/p/232/VYTVARNE-TECHNIKY---LAND-ART-A-EMPAKETAZ.html/>
4. SOUKUPOVÁ, Veronika. Chci, aby mé šperky vypadaly, že vyrostly pod kamenem v potoce. Šperkař Jan Vlasák tvoří v rytmu přírody. *Czechdesign.cz* [online]. 2019, 10. 6. 2019. [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://www.czechdesign.cz/temata-a-rubriky/chci-aby-me-sperky-vypadaly-ze-vyrostly-pod-kamenem-vpotoce-sperkar-jan-vlasak-tvori-v-rytmu-prirody>
5. Jan Vlasák: O mně. *Janvlasak.com* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <https://www.janvlasak.com/>
6. Hanuš Lamr: About. *Hanuslamr-shop.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <http://www.hanuslamr-shop.cz/about/>
7. Tyformy: O nás. *Tyformy.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <http://www.tyformy.cz/cz/onas>
8. Lada Semeská: Umělci. *Galeriekuzebauch.com* [online]. c2020 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: http://www.galeriekuzebauch.com/cs_CZ/umelci-4/lada-semecka/
9. Tapio Wirkkala. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2009 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Tapio_Wirkkala
10. Natsuki Katsukawa: Meet the Artists. *Orderunique.com* [online]. c2020 [cit. 2020-07-23]. Dostupné z: <https://orderunique.com/pages/natsuki-katsukawa>
11. Clare Belfrage: About. *Clarebelfrage.com* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <http://www.clarebelfrage.com/about>

12. Patrik Proško: Bio. *Prosko.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-24]. Dostupné z: <http://prosko.cz/cv/>
13. Artlist: Zorka Ságlová. *Artlist.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <http://www.artlist.cz/zorka-saglova-499>
14. Artlist: Dagmar Subrtová. *Artlist.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/dagmar-subrtova-2658/>
15. Herbert_Bayer. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2014 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Herbert_Bayer
16. Mumifikované mechové stěny a rostliny. Jako živé a bez potřeby vody. *Www.objevit.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.objevit.cz/mumifikovane-mechove-steny-a-rostliny-jako-zive-a-bez-potreby-vody-t231266>
17. Lišejníky. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2017 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Li%C5%A1ejn%C3%ADk>
18. Materiály: Zlatnictví. *Zlatnictvinoemi.cz* [online]. c2020 [cit. 2020-07-25]. Dostupné z: <https://www.zlatnictvinoemi.cz/materialy-zlatnictvi>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Palouček lesního mechu	14
Obr. 2 Stanoviště lišejníku v lese v Norsku	14
Obr. 3 Náhrdelník Vlákna (2018).....	19
Obr. 4 Prsten Mech (2019).....	19
Obr. 5 Prsteny Lichen z kolekce Lust for Eden (2019).....	20
Obr. 6 Náhrdelník Violek z kolekce Violet (2017)	20
Obr. 7 Čarodivný les – Bez (2019).....	21
Obr. 8 Kolekce Methamorphosis – brož (2018)	21
Obr. 9 Buňka (2008).....	22
Obr. 10 Váza Lišejník (1950).....	23
Obr. 11 Mísa TW 107 (1957).....	23
Obr. 12 Natsuki Katsukawa and Micro World Specimens (2016).....	24
Obr. 13 Streaming, pair (2007).....	25
Obr. 14 Stopa (2014).....	26
Obr. 15 Poslední díl (2015).....	26
Obr. 16 Kladení plín u Sudoměře (1970).....	27
Obr. 17 Tančící tráva (1997).....	28
Obr. 18 Mill Creek Canyon Earthworks (1982)	29
Obr. 19 Mechová buňka s vlastním ekosystémem	30
Obr. 20 Mechová buňka s vlastním ekosystémem	30
Obr. 21 Celek sloupu s dalšími doplňky.....	31
Obr. 22 Detail sloupu.....	31
Obr. 23 Mechové vázy – s vodními rostlinami.....	32
Obr. 24 Mechový kámen.....	32
Obr. 25 Mechová schránka.....	33

Obr. 26 Mechové buňky pod mikroskopem.....	35
Obr. 27 Část předchozích možností návrhů šperků.....	36
Obr. 28 Část předchozích možností návrhů šperků.....	36
Obr. 29 Část předchozích možností návrhů šperků.....	36
Obr. 30 Část předchozích možností návrhů šperků.....	36
Obr. 31 Prvotní tvarová varianta přívěšku.....	37
Obr. 32 Prvotní tvarová varianta náramku.....	37
Obr. 33 Tvarování skleněných baněk nad kahanem.....	37
Obr. 34 Pozměněná varianta přívěšku	38
Obr. 35 Náramek se skleněnou částí a jednodušší konstrukcí.....	38
Obr. 36 Vzorčky tvarů šperků z borosilikátového skla.....	38
Obr. 37 Finský sobí mech.....	39
Obr. 38 Královský mech.....	39
Obr. 39 Tvarová zkouška konstrukce.....	39
Obr. 40 Skica – náhrdelník.....	40
Obr. 41 Konečná varianta - náhrdelník	41
Obr. 42 Skica – náramek.....	41
Obr. 43 Skica – náušnice.....	42
Obr. 44 Skica – brož.....	42
Obr. 45 Vzorčky váz s aplikovaným mechovým koktejlem.....	43
Obr. 46 Přesazený mech z lesa.....	44
Obr. 47 Vizualizace šperkovnice.....	45
Obr. 48 Vzorování tvaru šperkovnice.....	46
Obr. 49 Výsledný tvar po broušení.....	46
Obr. 50 Vápencový lom ve Hvozdečku – z výšky.....	47
Obr. 51 Vápencový lom v zimě.....	47

Obr. 52 Mechová buňka.....	49
Obr. 53 Symbióza.....	49
Obr. 54 Buněčné dělení.....	49
Obr. 55 Buněčná návaznost.....	49
Obr. 56 Detail mechové buňky.....	49
Obr. 57Mechové buňky	49
Obr. 58 Místo instalace.....	50

SEZNAM ZDROJŮ OBRÁZKŮ

1. Vlastní zdroje
2. <http://www.foto-tapety.cz/image1.php?uid=32&iid=830&nv=2&sz=5>
3. <https://www.naturepl.com/stock-photo-lichen-cladonia-sp-formed-into-polygons-after-drought-norway-image01174486.html>
4. <https://www.instagram.com/p/BhMs38PIFke/>
5. <https://shop.czechdesign.cz/zlato-3/zasrubni-prsten-mech-svetly/>
6. <http://www.hanuslamr-shop.cz/lust-for-eden/prsten-lichen-stribro/>
7. <http://www.hanuslamr-shop.cz/necklaces/nahrdelnik-retizek-violek-stribro/>
8. <https://www.instagram.com/p/CC3JrZnneQ4/>
9. <https://www.instagram.com/p/Bkkj6Z5htOe/>
10. http://www.ladasemecka.com/doc/PortfolioLadaSemecka__.pdf
11. <https://www.upm.cz/tapio-wirkkala-ikona-finskeho-designu/>
12. <https://orderunique.com/pages/natsuki-katsukawa>
13. <http://www.clarebelfrage.com/new-pagepast-series>
14. <http://prosko.cz/works/?proj=30.%20Stopa&page=sitespecific>
15. <http://prosko.cz/works/?proj=13.%20Posledni%20dil&page=sitespecific>
16. <https://www.artlist.cz/dila/kladeni-plin-u-sudomere-503/>
17. <https://www.artlist.cz/dila/tancici-trava-108893/>
18. <https://curiator.com/art/herbert-bayer/mill-creek-canyon-earthworks>
19. <https://www.thoughtco.com/cell-wall-373613>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ABC Význam první zkratky

B Význam druhé zkratky

C Význam třetí zkratky

